

ЗЛОЧИННІСТЬ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ УКРАЇНИ

Голиш Ігор Валерійович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Сериков Олексій Анатолійович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

В умовах воєнного стану, як ніколи, значну суспільну увагу слід приділяти питанням, пов'язаним із криміногенною ситуацією в державі, станом протидії кримінальним правопорушенням, запобігання криміналізації суспільства, нейтралізації негативних тенденцій цього процесу. Ідеться, зокрема, про проблеми екстраординарного плану, які прямо співвідносяться з питаннями національної безпеки України, громадською безпекою, захистом конституційних прав і свобод людини, законності та правопорядку в державі. У цьому контексті особливої гостроти набуває проблема запобіжної діяльності, яка сьогодні є складною й суперечливою за своїм змістом, неоднозначною за наслідками реформаційних процесів та докорінної зміни суспільних відносин. Тому забезпечення внутрішньої стабільності, правопорядку й законності в системі та механізмі її функціонування набуло важливого значення, оскільки на цьому й ґрунтується національна безпека [1, с. 130].

Втім, існує низка принципів питань, які потребують спеціального вивчення, зокрема, щодо заходів корегування загального порядку, які можуть у подальшому якісно вплинути на кількість вчинених кримінальних правопорушень [1, с. 129].

На сьогодні як ніколи питання передумов запобігання злочинності є нагальним, адже в Україні йде фактична війна, частина нашої держави окупована і зазнала величезних людських і матеріальних втрат від загарбницьких дій з боку РФ.

На деокупованих територіях важливу роль у цьому відіграє саме ставлення особи до правопорядку, де внутрішня та психічна рівновага постає на перше місце, адже нестабільність особи призводить до її девіантної поведінки.

Проведене нами дослідження злочинності на деокупованих територіях України засвідчило, що найбільш поширеною формою девіантної поведінки є вживання алкоголю та наркотиків, а тому вплив, який здійснюється на особистість за допомогою зовнішніх факторів, сам по собі не викликає злочинної поведінки; кримінально каране діяння є в кінцевому результаті лише актом людської волі. Тому профілактика кримінальних правопорушень в одному зі своїх головних аспектів – це запобігання певним формам людської поведінки [2, с. 320].

Причин загострення, ускладнення, негативної криміногенної ситуації в Україні загалом є чимало. Вони містяться: 1) в соціальних та економічних негараздах, у низьких темпах реформування, які відбуваються у суспільстві, через суб'єктивне протистояння цьому процесу; 2) у низькому рівні ефективності роботи органів державної влади та місцевого самоврядування, що пояснюється орієнтованістю правоохоронної діяльності переважно на розкриття та розслідування вже вчинених кримінальних правопорушень, а не на попередження їх через вплив на причини та умови вчинення кримінальних правопорушень; 3) у відсутності належної, а головне – системної роботи в межах окремих напрямів. Вагомим чинником у цьому ряду постає й проблема наявності серйозних прогалин, застарілих норм законодавчої бази протидії злочинам, що практично не діють, та запобігання їм [1, с. 129].

Таким чином, враховуючи активну роль особистості у розвитку протиправної поведінки, профілактичний вплив постійно повинен здійснюватися не лише на зовнішні щодо неї фактори, а й на саму особистість. Адже, за деякими кримінологічними даними, 65–67% населення держав представляють собою особи, які потенційно спроможні порушувати кримінально-правові приписи в залежності від конкретної життєвої ситуації, 23–25% населення – це громадяни, які уникатимуть за будь-яких обставин порушення кримінально-правових заборон і практично до 7% населення будь-якої держави складають особи, які, незважаючи на об'єктивні умови, завжди будуть порушувати кримінально-правові приписи [3, с. 68].

На підставі викладеного для вирішення проблеми запобігання злочинності на де окупованих територіях України потрібно визначити конкретні шляхи виконання поставлених державою завдань, тому розуміння причин такої злочинності й можливостей суспільства з її запобігання є ключовою ланкою держави у формуванні кримінологічної політики щодо протидії цьому соціальному злу.

Література:

1. Пузиревський Є. Б. Проблеми запобігання військовим злочинам. *Вісник ХНУВС*. 2010. № 4(51). С. 128–134.

2. Йосипів А. О. Загальносоціальна, спеціально-кримінологічна та індивідуальна профілактика злочинності: правові аспекти. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2010. № 1. С. 315–324.

3. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Атіка, 2004. 488 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-9>

АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ

Господаренко Володимир Миколайович

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри кримінально-правових дисциплін,

Криворізький навчально-науковий інститут

Донецького державного університету внутрішніх справ

м. Кривий Ріг, Україна

В умовах повномасштабного вторгнення РФ в Україну, та масового порушення норм міжнародного гуманітарного права. Особливо, важливо приділити увагу на проблематику кваліфікації злочину геноциду на фоні повномасштабної війни. Сьогоднішні дії Російської Федерації на території України, багато фахівців вважають як акт геноциду, щодо до українського народу. Наприклад авторитетний історик, професор Єльського університету Тімоті Снайдер, який спеціалізується на історії Східної Європи та Голокосту, у статті для *The Washington Post* дослідник детально досліджує як останніми десятиліттями через заяви, висловлювання та промови президент Росії «фантазував» про світ без українців: «Побачити прагнення Путіна до геноциду – значить допомогти декому із нас зрозуміти, звідки взялася ця війна, куди вона веде і чому її не можна програти», – закінчує свою статтю Тімоті Снайдер [1].

Міжнародне право в «Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього» від 09.12.1948 року, встановлює: що наступні дії слід вважати геноцидом: вбивства членів групи; заподіяння тяжких тілесних або психічних ушкоджень членам групи; умисне створення для групи життєвих умов, розрахованих на її повне або часткове фізичне знищення; вжиття заходів, спрямованих на запобігання